

Rio 2016: Quo vadis házená?

Ve stručném přehledu se pokusím charakterizovat trendy rozvoje házené, jak je ukázaly olympijské hry v Rio de Janeiro 2016.

Vyrovnanost nejlepších týmů

Na OH pokračoval trend minulých let, kdy se světová špička dále vyrovnává. Obě mužská semifinále skončila rozdílem jediné branky, jedno z nich v prodloužení. I mnoho zápasů ve skupinách bylo velmi vyrovnaných. Mentální nároky na hráče se zvyšují: samotné herní dovednosti jsou základem, ale stále více rozhoduje schopnost uplatnit je v konkrétní fázi utkání, řídit hru, kontrolovat soupeře. Házená se stává mentální hrou desetibojařů s míčem, o psychologické stabilitě a odolnosti rozhoduje dlouhodobě budovaná kultura uvnitř týmu. Příklad: Katar nedokázal navázat na výbornou hru z posledního MS na domácí půdě a potvrdil hlasy kritiků, že skladba a rozvoj týmu nebyly postaveny na dlouhodobé koncepční výchově vlastní hráčské generace. Bude zajímavé sledovat vývoj týmu v příštích letech.

Vyrovnanost panovala i v ženském turnaji, kde se hra špičkových týmů svým charakterem, ovládnutím míče a kondiční připraveností blíží házené mužské. Ženská špička však není tak široká jako v kategorii mužů.

Výška hráčů, rychlost a síla

Somatotyp, skvělá silová a rychlostní příprava, rozhodování a míčová technika v pohybu se stávají samozřejmým předpokladem účasti ve světové špičce. Je patrný trend, známý ze špičkového basketbalu, kdy hráči s tělesnou výškou 200-205 cm vykazují dříve neobvyklou rychlost, obratnost a variabilní pohyb i techniku. Hráči vyšší, považovaní ještě před pár lety za talenty (např. Markussen, Kasal) to mají ve hře stále těžší a jejich vyšší výška nestačí kompenzovat nedostatky v dynamice a variabilitě pohybu. Naproti tomu hráči nižší jsou často schopni se prosazovat, pokud mají potřebnou dynamiku a sílu. Kondiční připravenost všech hráčů eliminuje herní výhodu, kterou ještě nedávno poskytovalo rychlé rozehrání ze středu po obdržené brance.

Kontrola míče v pohybu

Dále se zvyšuje jistota a přesnost ovládnutí míče v pohybu. Souvisí to i s kvalitou míčů (hustí se méně než dříve a lépe se drží!) a s extrémním užíváním lepidla. Střelecké techniky, dříve nevídané či užívané jen nejlepšími hráči na pozici křídel (opakovaný náznak střelby, rotace, práce zápěstí), se tak stávají standardem i u spojek. V této souvislosti bude zajímavé sledovat snahu IHF o zákaz lepidel, která zatím naráží na bouřlivou kritiku; je třeba vyčkat představení nového míče, který oznámila firma Molten.

Hra pivota

Hra pivota se v minulých letech vyvíjela směrem ke zpracování míče do jedné ruky a clonění na krajích brankoviště mezi 1.-2., resp. 5-6. obráncem. To vystavuje křídelní obránce do obtížné situace, kdy musí zezadu bránit zpravidla podstatně robustnější pivoty. Tento způsob hry se dále vyvíjí technicky i takticky. Hráči jsou schopni stavět účinnou clonu bezchybným postavením nohou a těla, zpracování přihrávky jednou rukou nad brankovištěm dále ztěžuje možnost obrany. Špičkoví pivoti hrají tuto hru prakticky bez technických chyb (útočný faul, špatné zpracování přihrávky) a s velmi účinným

zakončením. Rozšiřuje se přesnější spolupráce spojka - pivot - křídlo na kraji obrany, což dále vede k volnějšímu prostoru pro útočnou hru spojky na středu brankoviště.

Nová pravidla

Od 1.7. 2016 vstoupila v platnost nová pravidla házené. Všechny novinky byly testovány v předchozích turnajích, resp. šampionátech mládeže, a uplatnily se i v olympijském turnaji. Krátce zmíníme nej důležitější změna a jejich možný dopad na vývoj házené v dalších letech:

- Po ošetření na hřišti nesmí hráč nastoupit ve třech následujících útocích soupeře, pokud přitom nedošlo k progresivnímu potrestání protihráče

Velmi užitečné pravidlo, bylo akceptováno bez problému všemi týmy. Zrychluje hru a zamezuje spekulativnímu přerušování hry a ošetřování hráčů na ploše ve vypjatých fázích utkání. Jeho aplikace nepřinesla žádné podstatné potíže.

- Omezení útoku po signalizaci pasivní hry na max. 6 přihrávek

Užitečné pravidlo, které zjednodušuje a ujednocuje výklad pasivní hry pro hráče, rozhodčí i diváky. Signalizace počtu přihrávek při přerušení hry je pro hráče velmi komfortní orientací.

- Možnost hrát se sedmým hráčem v poli místo brankáře

Toto pravidlo má a bude mít největší dopad na možné taktické varianty ve hře. Zatímco náhrada brankáře při vyloučení šestým hráčem (byť v brankářském dresu) byla již nějakou dobu běžná, možnost nasazení sedmého hráče přináší nové možnosti - a také nová nebezpečí. Budeme se hře 7:6 proto věnovat podrobněji.

Hra 7:6

Řada týmů hru 7:6 záhy po zavedení nového pravidla již prakticovala včetně finále evropského M20 (ESP-GER 30:29) a finále OH (DEN-FRA 28:26). Přitom se ukazuje několik aspektů:

- Týmy praktikují hru 7:6 v různých fázích utkání, tedy nejen v kritických momentech či v závěru utkání, a s ohledem na stranu umístění střídaček.
- Velmi často se objevují varianty útočné hry se dvěma pivoty, kteří působí na straně mezi 1.-2., resp. 5-6. obráncem; to klade velké nároky na pohyblivost středního bloku obrany. Někdy se objevovala i hra se třemi pivoty.
- Při zisku míče není pod časovým tlakem snadné dopravit míč do prázdné branky soupeře, pokud družstvo řešení cíleně nenacvičovalo.
- Hra 7:6 mění výrazně herní profil brankáře. Ten musí být schopen nejen opakovaně sprintem střídat (2x v každém útoku, kdy je tato hra praktikována!), ale také sledovat hru vlastního útoku i být schopen sám zaútočit z vlastního brankoviště střelou do prázdné branky soupeře. Čas na komunikaci brankáře s obranou a její organizaci se tím, stejně jako po zavedení rychlého rozehrání po obdržené brance, dále podstatně zkracuje.

Můžeme očekávat, že taktické varianty hry 7:6 se budou v příštích letech dále rozvíjet a že se stanou pevnou součástí herního repertoáru většiny týmů.

Michal BarDA, září 2016